Workshops WaterEvent 4 oktober 2018

1. **Teeltwisseling**

Om schoon met een nieuwe teelt te starten worden tijdens de teeltwisseling voor substraatteelten een aantal reinigingsacties uitgevoerd. In dit proces komen waterstromen vrij die gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en/of reinigingsmiddelen bevatten.

In het project 'Voorkomen en bestrijden emissies kasteelten' is de samenstelling van het water van onder andere het reinigen van teeltgoten, irrigatieleidingen en kasdek gemeten bij 16 bedrijven en is een inschatting gemaakt van de hoeveelheid water. Uit interviews met de telers blijkt dat er grote verschillen bestaan in de toegepaste reinigingsstrategieën en de uiteindelijke bestemming van het reinigingswater.

Tijdens deze workshop verkent u de mogelijkheden om emissie van het reinigingswater te voorkomen, in het kader van (nagenoeg) emissieloos telen in 2027.

2. **Emissieloos telen**

Door de zuiveringsplicht werken veel telers versneld toe naar een (nagenoeg) nulemissie, zoals wordt nagestreefd door de sector voor 1 januari 2027. In een systeem van nullozing is de marge voor het maken van fouten in de irrigatiestrategie, bemesting en waterbehandeling een stuk kleiner dan in een open systeem.

Tijdens de workshop Emissieloos telen wisselen telers die al stappen gezet hebben naar een compleet gesloten systeem ervaringen uit en wordt besproken worden hoe telers hun waterstromen managen. Welke veiligheidsmarges en mechanismen hebben zij ingebouwd om de gevolgen van fouten te verkleinen? Wat doen ze als de waterkwaliteit toch niet voldoet voor recirculatie? Ook uitvoering van het protocol voor aantonen nullozing komt aan bod.

3. **Kwaliteit recirculatiewater**

Binnen een emissieloos teeltsysteem is het zeer belangrijk om de kwaliteit van het recirculatiewater op orde te houden, zodat productieverlies en/of lozing voorkomen kan worden. De waterkwaliteit wordt beïnvloed door stoffen die passief het teeltsysteem binnenkomen, zoals wortelexudaten of pathogenen, maar kan evengoed verstoord worden door actieve inbreng van meststoffen, reinigings- of ontsmettingsmiddelen en natrium met bijvoorbeeld het gietwater.

Voor omgang met natrium worden oplossingen ontwikkeld die binnen een emissieloos teeltsysteem passen (telen met toelating hoger natrium, restgootmethode, toepassen van humaten). De implementeerbaarheid hiervan wordt tijdens deze workshop bediscussieerd. Ook behandelt deze workshop welke stoffen nog meer een negatieve invloed kunnen hebben op de herbruikbaarheid van drainwater en welke alternatieven er voor deze stoffen beschikbaar zijn die binnen een emissieloze teelt passen.

4. **Emissiebeperking grondgebonden teelten**

Naast de zuiveringsplicht heeft de grondteelt te maken met de zorgplicht. Telers met grondgebonden teelten moeten aan kunnen tonen dat zij de emissie naar grondwater en oppervlaktewater zoveel mogelijk beperken.

Hoe toont u dit aan in de praktijk? In deze workshop krijgt u een korte toelichting op de zorgplicht en op het relevante onderzoek van de afgelopen jaren. De nadruk in deze workshop ligt op de ervaringen van telers en de teeltvoorlichting in de chrysant met het beperken van de emissie en het watergeven naar behoefte van de plant.

Daarnaast is de afgelopen jaren ervaring opgedaan met sensoren en krijgt u uitleg over hoe de sensoren werken in de praktijk. Tijdens de workshop is er voldoende ruimte voor het delen van ervaringen.

5. **Emissiebeperking in de praktijk**

Sinds 1 januari 2018 is de zuiveringsplicht een feit. Wat zijn hiervan de resultaten? En zijn we er daarmee? Handhavers lichten toe wat zij tegenkomen in de praktijk; niet alleen met betrekking tot de zuiveringsplicht maar ook betreft emissie in het algemeen. Denk aan bijvoorbeeld lozingen in verband met calamiteiten en emissie ontstaan door lekkages in het watersysteem. Waar gaat het fout? Maar ook: wat zijn bruikbare oplossingen die de handhavers in de praktijk tegenkomen?

De ‘werkwijze toezicht zuiveringsplicht glastuinbouw’ wordt toegelicht alsmede hoe emissie in het oppervlaktewater wordt geconstateerd. Deelnemers krijgen in deze workshop volop de ruimte om aan te geven waar zij in de praktijk tegen aan lopen. Met elkaar wordt gediscussieerd over de oplossingen.

6. **Workshop Goed gietwater & klimaatadaptie**

Klimaatverandering, stijging van de zeespiegel, bodemdaling en verzilting van grondwater maken het zoetwater in de toekomst steeds schaarser. Tegelijkertijd zijn er vaker perioden met veel neerslag. Hoe maakt de glastuinbouw zich klaar voor deze veranderingen?

In deze workshop kunt u van gedachten wisselen over hoe de glastuinbouw kan anticiperen op de klimaatverandering. Hoe voorkomen we wateroverlast in de toekomst én hoe behouden we voldoende goed gietwater voor de teelt? Een innovatieve oplossing voor het tegengaan van verzilting en het verbeteren van de zoetwatervoorziening is COASTAR: COastal Aquifer STorage And Recovery. Opslag van zoetwateroverschotten op grote schaal in de ondergrond gaat verzilting tegen en overbrugt het verschil in tijd en ruimte tussen wateraanbod en watervraag. Ook kan ruimte in de bassins gecreëerd worden om piekbuien op te vangen (Rainlevelr). Deze workshop gaat in op de ontwikkelingen, mogelijkheden en uitdagingen van de toekomst.